

AAO-4352

Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) Examination

April / May - 2018

405 : Sanskrit

(कौटिल्य अर्थशास्त्र : अधि.-२)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ नीचेनाभांथी कोर्षपशा या२ सानुवा६ सभजवो : १४
- (१) अल्पकोशो हि राजा पौरजानपदानेव ग्रसते ।
- (२) यथापराधमिति कौटिल्यः ।
- (३) कर्मसु चैषां नित्यं परीक्षां कारयेत् ।
- (४) अश्वसधर्माणो हि मनुष्या नियुक्ताः कर्मसु विकुर्वते ।
- (५) भर्तुराज्ञा भवेद्यत्र निग्रहानुग्रहौ प्रति ।
विशेषण तु भृत्येषु तदाज्ञालेखलक्षणम् ॥
- (६) शङ्काजननं निर्भर्त्सनं च भेदः ।
- (७) एवं दुर्गचतुर्भागं स्थानिकश्चिन्तयेत् ।
- (८) दिवसे पञ्चरात्रे वा बन्धनस्थान् विशोधयेत् ।
कर्मणा कायदण्डेन हिरण्यानुग्रहेण वा ॥
- २ कौटिल्यकालीन क्र२ पद्धति वर्णवो. १४
- अथवा
- २ कौटिल्यकालीन शासनव्यवस्था वर्णवो. १४

૩ સંસ્કૃત સાહિત્યમાં કૌટિલ્ય અર્થશાસ્ત્રનું મહત્વ અને પ્રદાન વર્ણવો. ૧૪-

અથવા

૩ ધર્મશાસ્ત્ર અને અર્થશાસ્ત્રની તુલના કરો. ૧૪

૪ કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

(૧) જનપદનિવેશ

(૨) भूमिछिद्राभिधानः

(૩) સીતાધ્યક્ષનાં કાર્યો

(૪) નાગરિક પ્રણિધિ

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના જવાબ બે-ત્રણ વાક્યોમાં લખો : ૧૪

(૧) રાજાએ ખેતી કરવા લાયક જમીન કોને-કોને આપવી ?

(૨) મૃગવન એટલે શું ?

(૩) લવણાધ્યક્ષ એટલે શું ?

(૪) વૈદેહક એટલે શું ?

(૫) કૌટિલ્યનાં અન્ય નામ જણાવો.

(૬) સમાહર્તાનું કાર્ય જણાવો.

(૭) ખાડૂગુણ્ય કોને કહે છે ?

(૮) લેખના આઠ ભેદ જણાવો.

(૯) અક્ષપટલનાં કાર્યો જણાવો.

(૧૦) નૌડાધ્યક્ષ કોને કહેવાય ?

(૧૧) વિષ્ટિ એટલે શું ?

(૧૨) કૌટિલ્ય અર્થશાસ્ત્રમાં નિર્દિષ્ટ પૂર્વાચાર્યોનાં નામ વર્ણવો.